

Fingrid Oyj
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Fingrid Datahub Oy:n vahvistuspyyntö

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon muun verkonhaltijan tiedonvaihtosopimuksen ehtojen vahvistaminen

Asianosainen

Fingrid Oyj

Vireilletulo

12.6.2024

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa tällä päätöksellä (vahvistuspäätös) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013; valvontalaki) 10 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla seuraavat järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon muun verkonhaltijan palvelujen ehdot:

- Muun verkonhaltijan tiedonvaihtosopimus
- Palvelukuvaus (Palvelusopimus liite 1);
- Hinnoittelu (Palvelusopimus liite 2);
- Palvelutasot (Palvelusopimus liite 3);
- Testiympäristöt ja niiden vaatimukset (Palvelusopimus liite 4);
- Tietoturva-vaatimukset Datahub-järjestelmän käytölle (Palvelusopimus liite 5); sekä
- Sertifiointipalvelun vaatimukset (Palvelusopimus liite 6).

Energiavirasto vahvistaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hinnoittelumenetelmät kustannustenjaon ja maksurakenteen osalta (Hinnoittelu, Palvelusopimus liite 2 mainituilta osin). Energiavirasto ei vahvista keskitetyn tiedonvaihdon palvelusta perittäviä euromääräisiä hintoja.

Vahvistetut ehdot ovat päätöksen liitteenä.

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Energiavirasto voi muuttaa tätä päätöstä valvontalain 13 §:n 1 momentin mukaisesti uudella päätöksellä.

Selostus asiasta

Virasto on päätöksellään 18.5.2022 asiassa 652/040304/2022 vahvistanut Fingrid Oyj:n noudatettavaksi muun verkonhaltijan tiedonvaihtosopimuksen palveluehdot. Päätös on ollut voimassa toistaiseksi.

Fingrid Datahub Oy (järjestelmävastaavan kantaverkonhaltija Fingrid Oyj:n tytäryhtiö; jäljempänä myös FGDH tai Datahub) toimitti 12.6.2024 Energiavirastolle vahvistettavaksi sille sähkömarkkinalain (588/2013) 49 a §:n perusteella tehtäväksi annettujen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon muun verkonhaltijan palvelujen päivitetty ehdot sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n edellyttämällä tavalla.

Fingrid Datahub Oy esitti ehdoista poistettavaksi tiedonvaihtosopimuksen kohtaa 15.2, joka koskee vuonna 2021 käsittelyssä ollutta vahvistamismenettelyä.

Energiavirasto järjesti ehdoista julkisen kuulemisen ajalla 19.6.–16.8.2024. Määräaikaan mennessä virastolle ei saapunut lausumia koskien muun verkonhaltijan palveluehtoja.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Sähkömarkkinalaki (588/2013)

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

--

27 a) sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksiköllä 8 §:ssä tarkoitettun järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tytäryhtiötä, joka hoitaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluihin kuuluvia tehtäviä ja toimii luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuna rekisterinpitäjänä näissä tehtävissä;

--

8 § 2 momentti

Hakijan, joka hakee järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähköverkkolupaa, on 6 ja 7 §:ssä säädettyjen vaatimusten lisäksi täytettävä seuraavat vaatimukset:

--

3) hakija on järjestänyt sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamiseen liittyvät toiminnot kokonaan omistamansa tytäryhtiön tehtäväksi.

--

49 a §

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa vastuualueellaan jakeluverkoissa käytävän sähkökaupan markkinaprosessien edellyttämän tiedonvaihdon ja -hallinnan keskitetystä järjestämisestä ja taseselvityksestä jakeluverkoissa (sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut). Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluja ovat:

- 1) vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan asiakastietojen ja sähkökäyttöpaikkatietojen ylläpito;
- 2) vähittäismyyntin ja sähköjakelun asiakassopimusprosessien edellyttämän tiedonvaihdon järjestäminen;
- 3) laskutuksen ja taseselvityksen perustana olevien mittaustietojen tiedonvaihdon järjestäminen;
- 4) sähkötoimitusten ja sähköjakelun katkaisu- ja kytkentäprosessien tiedonvaihdon järjestäminen;
- 5) jakeluverkonhaltijan tuote- ja laskurivitietojen ylläpidon järjestäminen sekä vähittäismyyjän tuote- ja laskurivitietojen ylläpitomahdollisuuden järjestäminen;
- 6) vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan osapuolitietojen välittäminen;
- 7) vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan asiakkaan pääsyn järjestäminen sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön hallussa oleviin omiin tietoihinsa;
- 8) sähkökauppojen taseselvitys jakeluverkoissa ja taseselvitykseen liittyvän tiedonvaihdon järjestäminen;
- 9) edellä 1–8 kohdassa tarkoitettujen palvelujen kattamien tietojen säilyttäminen.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on ylläpidettävä ja kehitettävä 1 momentissa tarkoitettuja toimintojaan ja palveluitaan sekä niiden hoitamiseen tarvittavia järjestelmiään ja rajapintoja toisten sähköalan yritysten järjestelmiin siten, että palvelut ja järjestelmät toimivat tehokkaasti ja niiden käytettävyys on helppoa, niiden tietoturvan taso on asianmukainen ja edellytykset tehokkaasti toimiville sähköön vähittäismarkkinoille voidaan turvata.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on tarjottava sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluita vähittäismyyjille ja jakeluverkonhaltijoille tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä huolehdittava siitä, että sen tietojärjestelmissä käsiteltävien henkilötietojen ja liikesalaisuuksien sekä maanpuolustuksen, poikkeusoloihin varautumisen ja väestönsuojelun sekä tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyjen kannalta arkaluontoisten tietojen tietoturva on järjestetty asianmukaisesti.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on huolehdittava sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen tuottamisessa käyttämiinsä tietojärjestelmiin kohdistuvien riskien hallinnasta. Riskienhallinnassa on otettava huomioon:

- 1) järjestelmien ja tilojen turvallisuus;
- 2) tietoturvaohjeiden ja häiriöiden käsittely;
- 3) liiketoiminnan jatkuvuuden hallinta;
- 4) seuranta, tarkastukset ja testaukset;
- 5) mahdollisten kansainvälisten standardien noudattaminen.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava viipymättä Energiavirastolle sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen tuottamisessa käyttämiinsä tietojärjestelmiin kohdistuvista merkittävistä häiriöistä ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluihin kohdistuvista tai niitä uhkaavista merkittävistä tietoturvaloukkauksista taikka muista tapahtumista, jotka estävät näiden palvelujen toimivuuden tai häiritsevät niitä olennaisesti. Ilmoituksen käsittelyyn sovelletaan 29 a §:ssä säädettyä menettelyä. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

49 b §

Edellä 49 ja 49 a §:ssä tarkoitetut tehtävät rahoitetaan erillisillä maksuilla, joita järjestelmävastaava kantaverkonhaltija on oikeutettu keräämään kantaverkkopalvelun, tasepalvelun ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttäjiltä. Maksuilla voidaan kattaa järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle tehtävien hoitamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset ja kohtuullinen voitto. Maksujen määräytymisperusteiden tulee olla tasapuolisia ja syrjimättömiä.

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön palvelumaksujen tulee perustua käyttäjien hyödyntämiin palveluihin. Maksut eivät saa perustua yksikön 49 a §:n perusteella keräämien tietojen markkina-arvoon.

Maksut ja niiden määräytymisperusteet on julkaistava.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013)

10 § 1 momentti

Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

--

7) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdot sekä menetelmät järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan ja taseselvityksen edellyttämän tiedonvaihdon kehittämistehtävästä ja sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen määrittämiseksi;

--

10 § 2 momentti

Hinnoittelussa noudatettavien menetelmien vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä:

--

5) hinnoittelurakenteen määrittämistavasta, jos määrittämistapa on tarpeen verkkoon pääsyn toteuttamiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen veloitteen täytäntöön panemiseksi taikka jos määrittämistapa liittyy järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen hinnoitteluun;

--

12 a § 2 momentti

Energiaviraston on ennen 10 §:ssä tarkoitettujen vahvistuspäätösten antamista järjestettävä julkinen kuuleminen, jossa vahvistuspäätöksen kohteena oleville toiminnanharjoittajille, heidän asiakkailleen ja muille sidosryhmille varataan mahdollisuus lausua näkemyksensä vahvistuspäätösten sekä niiden sisältämien menetelmien ja ehtojen sisällöstä. Jos vahvistuspäätöksen antamista edeltävästä julkisesta kuulemisesta on säädetty 2 §:ssä tarkoitetussa Euroopan unionin lainsäädännössä, sovelletaan julkisen kuulemisen järjestämiseen unionin lainsäädännössä säädettyä menettelyä.

13 §

Energiamarkkinavirasto voi muuttaa vahvistuspäätöstä antamallaan uudella päätöksellä, jonka käsittely on tullut vireille vahvistuspäätöksen kohteen hakemuksesta tai Energiamarkkinaviraston omasta aloitteesta. Määrääjäksi annettua vahvistuspäätöstä voidaan muuttaa päätöksen kohteen tai Energiamarkkinaviraston aloitteesta ja toistaiseksi voimassa olevaa vahvistuspäätöstä Energiamarkkinaviraston aloitteesta, jos:

- 1) päätöksen kohde on antanut virheellisiä tai puutteellisia tietoja, jotka ovat vaikuttaneet päätöksen sisältöön;
- 2) muutos perustuu lainsäädännön muuttumiseen;
- 3) muutos perustuu muutoksenhakutuomioistuimen antamaan ratkaisuun;
- 4) muutokseen on painava syy päätöksen antamisen jälkeen tapahtuneen olosuhteiden olennaisen muutoksen johdosta;
- 5) muutokseen on painava syy vanhentuneiden ehtojen tai hinnoittelujärjestelyjen uudistamisen johdosta; tai
- 6) muutos on tarpeen Suomea sitovan kansainvälisen veloitteen täytäntöön panemiseksi.

Jos vahvistuspäätös on annettu määrääjäksi, on päätöksen kohteen tehtävä hakemus päätöksen muuttamisesta Energiamarkkinavirastolle ennen vahvistuspäätöksen voimassaoloajan päättymistä tai, jos hakemuksen perusteena on 1 momentin 4 kohta, kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun olosuhteiden muutos on ilmennyt, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluessa vahvistuspäätöksen voimassaoloajan

päättymisestä. Jos hakemuksen perusteena on 1 momentin 3 kohta, hakemus voidaan valvontajakson päättymisen jälkeen tehdä kuitenkin 60 päivän kuluessa siitä, kun muutoksenhakutuomioistuimen päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Perustelut

Asianosaisuus

Fingrid Datahub Oy on pyytänyt Energiavirastoa vahvistamaan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluehdot valvontalain 10 §:n nojalla.

Sähkömarkkinalain 49 a §:n mukaan järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa vastuualueellaan jakeluverkoissa käytävän sähkökaupan markkinaprosessien edellyttämän tiedonvaihdon ja -hallinnan keskitetystä järjestämisestä ja taseselvityksestä jakeluverkoissa (sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut).

Sähkömarkkinalain 8 §:n mukaan järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan verkoluvan edellytyksenä on, että se on järjestänyt sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamiseen liittyvät toiminnot kokonaan omistamansa tytäryhtiön tehtäväksi.

Fingrid Oyj on Energiaviraston 19.1.2015 antamalla päätöksellä asianumero 831/410/2013 määrätty sähkömarkkinalain 8 §:n tarkoittamaksi järjestelmävastaavaksi kantaverkonhaltijaksi manner-Suomen alueella. Fingrid on järjestänyt sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamiseen liittyvä toiminnot kokonaan omistamansa tytäryhtiön Fingrid Datahub Oy:n tehtäväksi.

Valvontalain 10 §:n mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään vahvistaa järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan noudatettaviksi järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdot sekä menetelmät sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen määrittämiseksi ennen niiden käyttööntamista.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 49 a §:n perusteella järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid Oyj on vastuussa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen hoitamisesta, vaikka yhtiön on tullut antaa siihen liittyvät toiminnot tytäryhtiönsä Fingrid Datahub Oy:n tehtäväksi. Edelleen valvontalain 10 §:n nojalla Energiaviraston tehtävänä on vahvistaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluehdot järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid Oyj:n noudatettavaksi. Energiavirasto toteaa, että Fingrid Oyj:n tehtävänä on edelleen huolehtia, että Fingrid Datahub Oy noudattaa vahvistettuja palveluehtoja.

Tämän perusteella Energiavirasto katsoo, että sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluehtoja koskevan vahvistuspäätöksen asianosaisena on järjestelmävastaava kantaverkonhaltija Fingrid Oyj.

Vahvistetut ehdot

FGDH on 12.6.2024 päivätyssä vahvistuspyynnössään todennut, että muun verkonhaltijan tiedonvaihtosopimuksessa on kohdassa 15 Sopimuksen muuttaminen kohta 15.2, jonka sisältö on seuraava:

”Tämä sopimusmalli julkaistaan markkinaosapuolille 1.10.2021, jolloin Energiavirastossa on vireillä tämän sopimuksen ehtoja koskeva vahvistamismenettely asi-anumerolla 2717/434/2021 (Vahvistamismenettely). Osapuolet sopivat, että jos Vahvistamismenettelyn ratkaisu edellyttää tämän sopimuksen ehtojen muuttamista, muutetaan tämän sopimuksen ehtoja Vahvistamismenettelyn ratkaisun edellyttämällä tavalla. Datahub ilmoittaa tässä kohdassa 15.2 tarkoitetusta sopimusmuutoksesta kirjallisesti asiakasportaalissa ja muutos tulee voimaan 30 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta.”

FGDH:n mukaan kyseinen kohta 15.2. voidaan poistaa tiedonvaihtosopimuksesta, sillä Energiavirasto on 1.10.2021 jälkeen vahvistanut kyseisen tiedonvaihtosopimuksen ehdot.

Energiavirasto toteaa, että edellä FGDH:n esittämin perustein kohta voidaan poistaa sopimuksesta.

Ehtojen voimassaolo

Energiavirasto katsoo perustelluksi vahvistaa tällä päätöksellä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon muun verkonhaltijan tiedonvaihtosopimuksen ehdot tois-
taiseksi.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalain (588/2013) 3 § 1 momentin 27 a kohta, 8 § 2 momentti, 49 a §, 49 b §

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 § 1 momentin 7 kohta, 10 § 2 momentin 5 kohta, 12 a § 2 momentti, 13 §, 36 §

Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen voi hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen oheisen valitusosoituksen mukaisesti.

Liitteet

Valitusosoitus

Muun verkonhaltijan tiedonvaihtosopimus

Palvelukuvaus (Palvelusopimus liite 1)

Hinnoittelu (Palvelusopimus liite 2)

Palvelutasot (Palvelusopimus liite 3)

Testiympäristöt ja niiden vaatimukset (Palvelusopimus liite 4)

Tietoturva vaatimukset Datahub-järjestelmän käytölle (Palvelusopimus liite 5)

Sertifiointipalvelun vaatimukset (Palvelusopimus liite 6)

Jakelu

Fingrid Oyj

Tiedoksi

Fingrid Datahub Oy